

BILAGA LIS

Landsbyggsutveckling i strandnäralägen

Innehåll

BILAGA - LIS	3
Kriterier för LIS-områden	3
Generellt.....	3
Riktlinjer utanför utpekade LIS-områden	4
HÖGSJÖ	5
Mörtsjön	5
Veda	6
Vålön	7
ÖARNA.....	9
SÄBRÅ.....	10
Strinningen – Källsand.....	10
Flunderviken	11
Stor-Vegsjön	12
Åmsjön och Brunnässjön	13
STIGSJÖ	14
Gussjön	14
Långsjön och Brunnesjön	15
Öjesjön.....	16
HÄGGDÅNGER.....	17
Häggsjön	17
Sjösjön och Grötsjön	18
Barsviken	19

BILAGA – LIS

Gällande områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen har Länsstyrelsen Västernorrland en avvikande mening. Läs mer om Länsstyrelsens synpunkter i Bilagorna "Granskningsyttrande och Tilläggsyttrande". Synpunkterna ska beaktas vid kommande översyn av kommunens LIS-områden.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge innebär att kommunen kan peka ut områden i översiktsplanen som är lämpliga för bebyggelseutveckling som kan gynna våra kommundelar (Miljöbalken 7 kap. § 18d-e).

Syftet med att peka ut LIS-områden är att styra exploateringen till de platser där ny bebyggelse, verksamheter eller anläggningar anses lämpliga och kan möjliggöra för utvecklingen av kommundelarna utanför tätorten. Där LIS-områden utpekade ska det bli enklare att bygga om och bygga till men även utveckla helt nya bostäder, fritidshus eller verksamheter. Områdena ska vara i anslutning till befintlig bebyggelse, trafikinfrastruktur och helst vara i nära något kommundelscentrum då det möjliggör för serviceunderlag. Det är svårt att i tidiga skeden förutspå exakt hur utvecklingen av områdena kommer att bidra till landsbygdsutvecklingen då det går att veta exakt vilken utveckling som kommer att genomföras på platserna. Att fler väljer att bo på landsbygden stärker befolkningsunderlaget, andelen barn som går i den lokala skolan, andelen invånare i föreningslivet och andelen som handlar av den lokala servicen. I utpekade områden föreslås vilken utveckling som kan genomföras på platsen, men lämpligheten av en specifik utveckling kommer att behöva bedömas i nästa skede av planeringen.

Kommunens områden för Landsbygdsutveckling i strandnäralägen pekades ut 2015 i ett tematiskt tillägg. I översiktsplan 2040 har flertalet områden tagits bort och andra områden förlängts ihop för tydlighet för efterkommande planering. Detta då exempelvis detaljplaner utarbetats för vissa områden, de ansågs olämpliga eller att det fanns en vilja att styra utvecklingen till andra platser. Det tematiska tillägget kommer fortsätta att vara ett underlag till översiktsplanen. Nya LIS-områden kommer att behöva utarbetas under perioden till nästa översyn av översiktsplanen.

Kriterier för LIS-områden

Kommunen har ställt upp kriterier för att identifiera lämpliga LIS-områden. Kommunens målsättning är att

främja en utveckling på landsbygden utan att äventyra allmänna intressen.

Ur ett hållbarhetsperspektiv är det viktigt att en ny bostadsbebyggelse förstärker befintliga stråk och strukturer. Nya bostäder ska bland annat ge förutsättning för att upprätthålla och utveckla kollektivtrafiken på landsbygden samt att stärka knutpunkter för service och möten. Att förbättra underlaget för kommunens kommundelscentrum är en av målsättningarna med planen för landsbygdsutveckling.

KRITERIER LÄMPLIGA OMRÅDEN:

- Nya bostäder nära befintlig bostadsbebyggelse.
- Nya bostäder där det finns infrastruktur och kollektivtrafik.
- Där det är möjligt att utveckla befintliga verksamheter och anläggningar för besöksnäring.

KRITERIER OLÄMPLIGA OMRÅDEN:

- Nya bostäder är inte lämpliga inom områden med stor betydelse för friluftslivet.
- Skyddade områden (Natura 2000, naturreservat, biotopskyddsområden).
- Större orörda eller opåverkade strandområden.
- Där det finns risk att skada höga naturvärden

Generellt

De utpekade områdena för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är enbart en inriktning och ramverk för platser som kan vara lämpliga att utreda/pröva för utveckling i enlighet med Miljöbalken. Att vara utpekad som LIS-område innefattar inte att områdena ska exploateras eller bebyggas. Det innebär enbart att det inom dessa områden kan vara möjligt att gå vidare med de utredningar/inventeringar som krävs som underlag för bedömningar av utveckling eller byggnation enligt

Miljöbalken. Vid framtagandet av LIS-områdena genomfördes platsbesök och naturvärdesinventeringar. Det kan komma att krävas kompletterande utredningar i efterföljande skeden såsom detaljplanering och bygglov beroende på platsens förutsättningar.

Särskilt viktigt att beakta vid utveckling av LIS-områdena är bland annat: Framtida havsvattennivåer och dess konsekvenser, potentiellt förorenade områden samt andra risker som ras-, skred eller erosion som kan komma ur markens geologiska förutsättningar och ett förändrat klimat. Underlag för att efterföljande planering och lovgivning gällande dessa risker återfinns under avsnittet miljö och risker. LIS-områdena efter kusten blir ett mellankommunalt intresse då det berör avrinningsområde hav.

Riktlinjer utanför utpekade LIS-områden

Att enbart medge strandnära bebyggelse inom de utpekade områdena i ÖP kan hämma en önskvärd landsbygdsutveckling. I undantagsfall finns det därför möjlighet att använda landsbygdsutveckling som ett särskilt skäl för dispens eller upphävande av strandskyddet även utanför de områden som anges i kommunens ÖP. För bedömning i dessa fall kommer det att krävas kompletterande underlag som visar att platsen kan jämföras med ett i planen utpekat LIS-område. Innan beslut om dispens i dessa fall bör kommunen även samråda med länsstyrelsen.

För att kunna använda LIS-skälet utanför utpekade områden ska åtgärden uppfylla de urvalskriterier som redovisas i föregående avsnitt. LIS-skälet ska inte användas i eller i nära anslutning till kommunens tätorter. Alla åtgärder ska självfallet också uppfylla de krav som ställs i miljöbalken. Det innebär bland annat att strandskyddets syften inte får åsidosättas samt att det

ska finnas en fri passage för allmänheten mellan strand och anläggning/byggnad.

RIKTLINJER

- Förändrad markanvändning (lov, förvaltning, planering) ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna enligt vattendirektivet uppfylls.
- Vid påtaglig utveckling och förtätning av bebyggelse, verksamheter eller areella näringar i närheten av vattenförekomsternas kemiska och ekologiska status beaktas för att inte påverka vattenförekomsterna negativt.
- Brukbar jordbruksmark ska inte tas i anspråk för exploatering om det inte är av väsentligt samhällsintresse och att annan mark inte finns att tillgå.
- Bebyggelseutveckling i jordbrukslandskapet ska placeras på mark som inte är odlad, gärna i höjdlägen eller i gränsområden mellan jordbruksmark och skog.
- Allmänheten ska fortfarande ha god tillgång till strandområden och djur och växter på land och i vatten ska ha goda livsvillkor.
- Vid utveckling av eller i närheten av grunda havsvikar såsom exempelvis Dalomsviken och Nordanövikens ska detaljerade naturvärdesinventeringar genomföras.

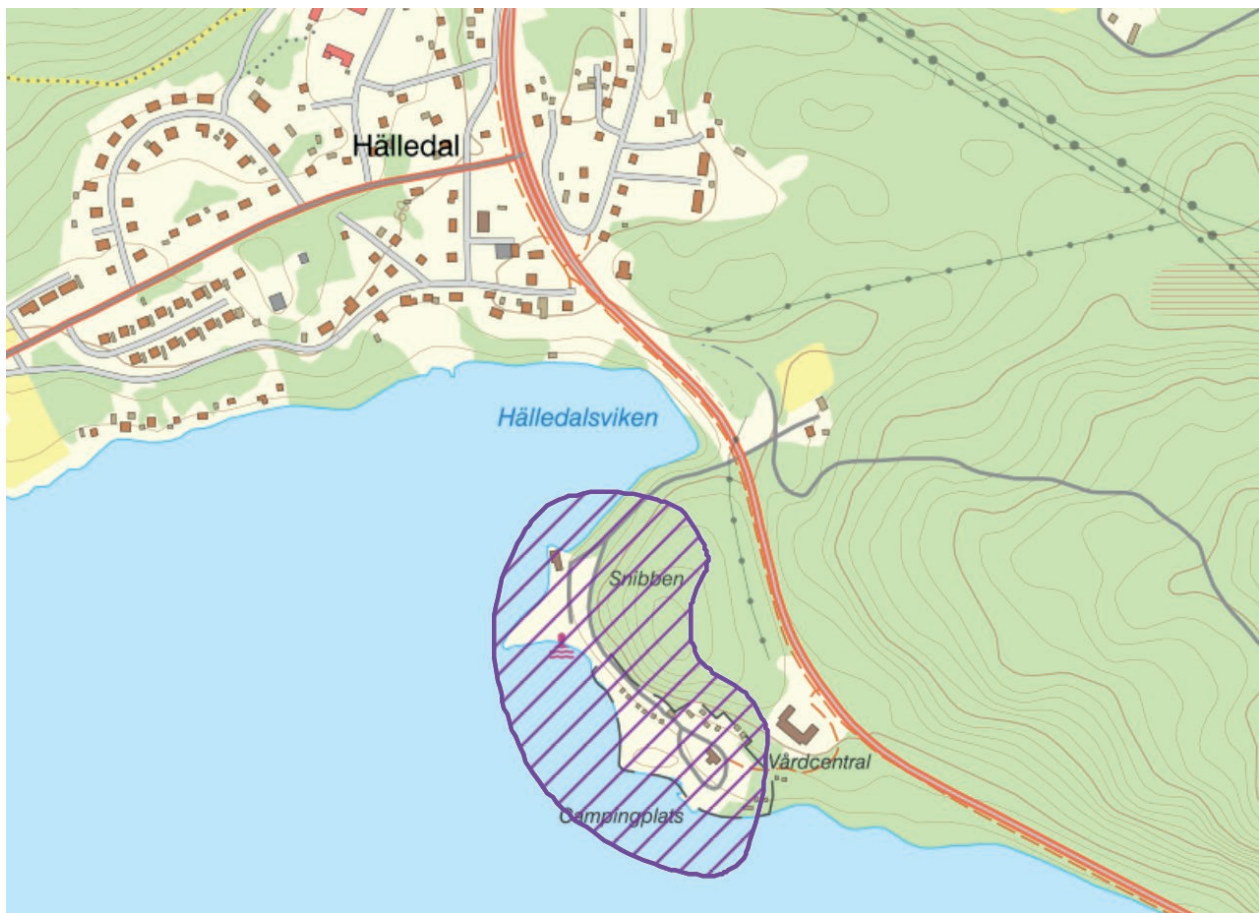
ATT GÖRA

- Översyn och utredning av nya LIS-områden som samspelar med områden för bebyggelseutvecklingen i översiktsplanen.

LÄS MER

- Underlaget "Landsbygdsutveckling i strandnära läge", 2015. (tidigare tematiskt tillägg)

Högsjö

Mörtsjön

Mörtsjön ligger mellan Utansjö och Hälledal ungefär två kilometer från Höga Kusten bron. Längs stränderna vid Smedjebacken och Kyrknäset samt inne i Hälledalsviken finns bebyggelse och öppen mark. I övrigt utgörs stränderna längs Mörtsjön i huvudsak av skogsmark. Här har antalet LIS-områden reducerats efter framtagande av det tematiska tillägget.

Snibbens camping ligger vid Mörtsjön. Här finns en sandstrand, ställplatser, stugor och annan campingservice. För att möjliggöra för fortsatt utveckling av området anges det som LIS-område.

INFRASTRUKTUR

I anslutning till LIS-området finns riksväg 90. LIS-området omfattas av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

Det finns inga kända kulturmiljövärden i området.

NATURVÄRDEN

Det finns inga kända naturvärden i området.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För del av LIS-området på sjöns västra sida utgörs jordarten av isälvsmaterial. Grundvattnet kan här lätt påverkas vid spill och läckage av olämpliga ämnen. För enskilda avlopp gäller hög skyddsnivå vid badplatsen. En översiktlig bedömning av förutsättning för ras och skred har genomförts (SGI 2009). Inga restriktioner anges.

Veda

Veda ligger vid Ångermanälvens mynning vid Höga kusten bron södra fäste. Tidigare gick bilfärjan över till Hornö på den här platsen. På andra sidan bron, i Kramfors kommun ligger flera besöksanläggningar och här börjar Höga kusten leden. Vid Veda har kommunen en detaljplan där en servicepunkt ska utvecklas. För att möjliggöra för en utveckling till förmån för besöksnäringen anges området som LIS-område. Hälledal finns inom 4 kilometer och är närliggande kommundelscentrum.

RIKSINTRESSEN

Området berör riksintresse naturvård Ångermanälven nedströms Sollefteå. Nedströms Hornö-Veda vidgar sig Ångermanälven till en bred mynningsvik med ett flertal öar. För att tillgodose riksintressets värden är det viktigt med en tillräckligt bred skyddszon av träd och annan vegetation längs stranden. Området berör också riksintresse infrastruktur, yrkesfiske och sjöfart. Riksintressenas värden bedöms inte komma att påverkas negativt av föreslaget LIS-område.

INFRASTRUKTUR

Området ligger i anslutning till E4 och Järnvägen

vilket behöver beaktas. Anslutning till LIS-området sker med enskild väg. Området omfattas av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

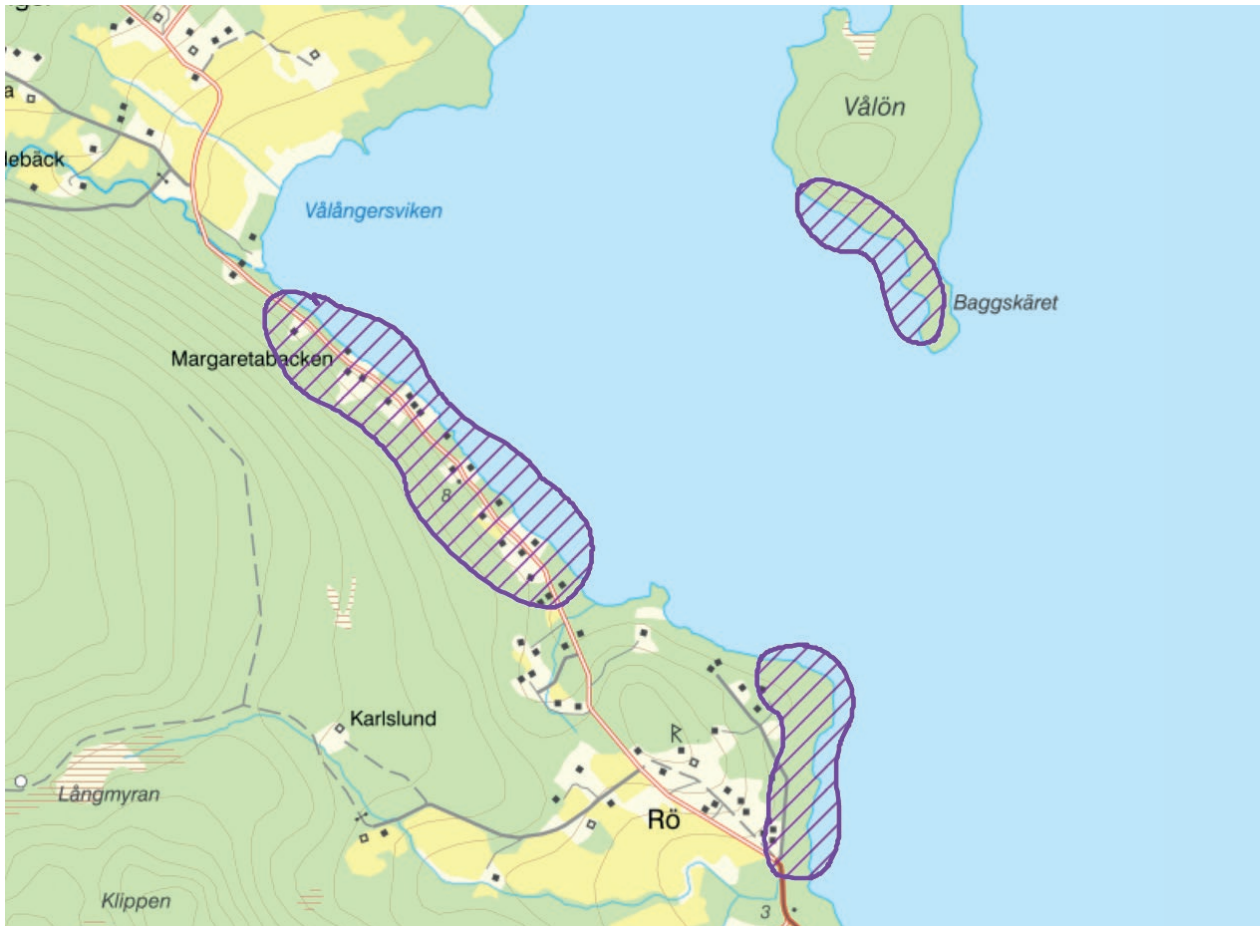
Angränsande till LIS-området ligger Norrstigen. Öster om Höga kusten bron finns två fasta fornlämningar från förhistorisk tid (RAÄ Högsjö 37:1, 37:2 gravanläggning)

NATURVÄRDEN

Se under Riksintressen.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

Ingen översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts. Bedömning av höga vattenstånd i dagens och framtidens klimat har genomförts och behöver beaktas (SMHI, 2013). Det finns risk för höga vattennivåer i LIS-områdets norra del varpå det måste beaktas särskilt vid kommande dispensprövningar. I och med närheten till E4 ligger LIS-området inom riskområde för primär transportled för farligt gods. Hänsyn till detta ska tas i kommande dispensprövning.

Vålön

Vålön ligger vid Ångermanälvens utlopp och är ett friluft- och naturområde som endast är tillgängligt med båt. Stigar och rastplatser finns anlagda på ön. För att ytterligare möjliggöra för friluftslivet och besöksnäring anges området som LIS-område. I Rö ligger både Rö Folketshus och Sågverket som är två viktiga besöksmål. För att möjliggöra utveckling vid vattnet kopplat till anläggningarna anges området som LIS-område. I Vålångers finns det möjlighet att komplettera med fler bostäder - såväl permanent som fritidsboende och anges därför som LIS- område.

RIKSINTRESSEN

Området berör riksintressen för yrkesfiske och sjöfart, Riksintressenas värden bedöms inte komma att påverkas negativt av föreslagen exploatering.

INFRASTRUKTUR

Från E4 går väg ut mot Rö. Det finns en allmän och en gemensam vattentäkt. Rö omfattas delvis av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

I Rö finns spår av den gamla sågverksmiljön

där herrgården och diversehandeln är bevarad.

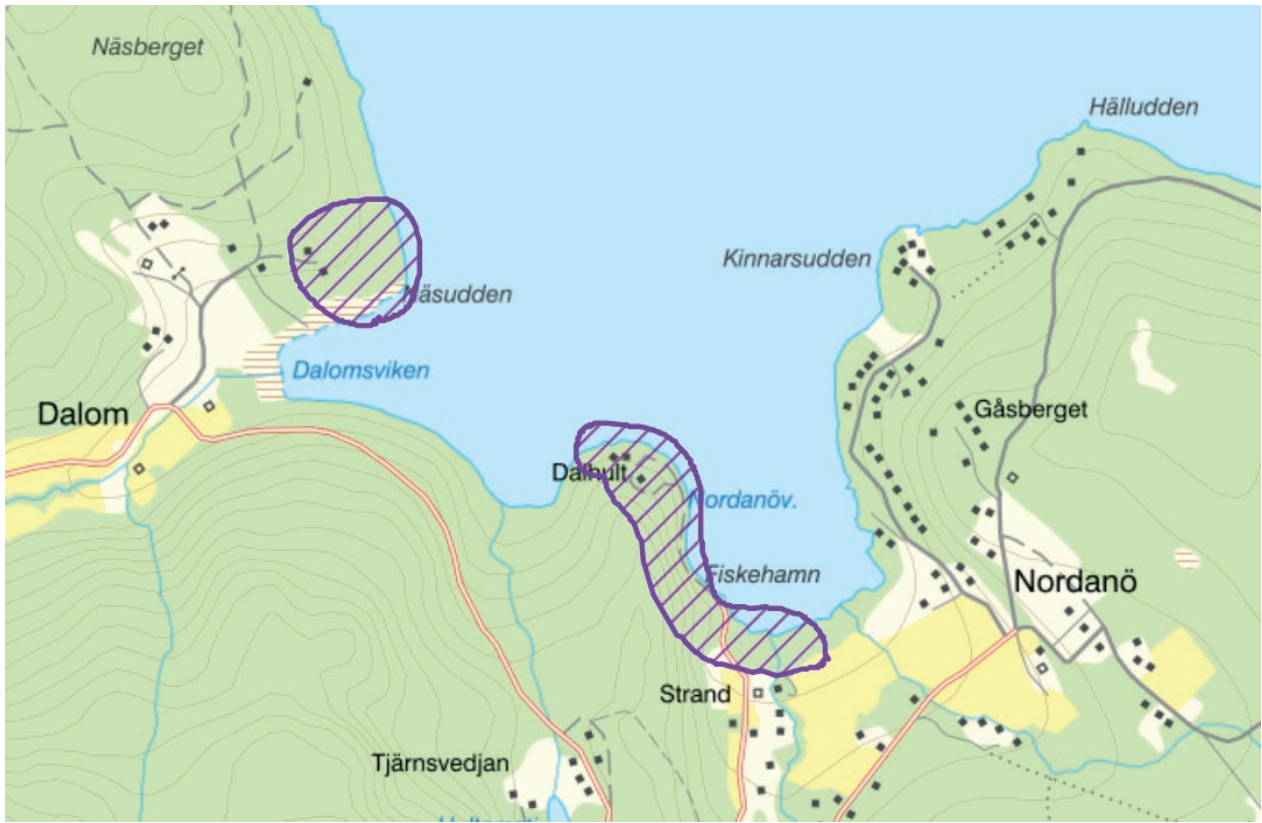
Byggnadsrester från kajen finns också kvar nere vid vattnet. Även Vålön har en intressant kulturhistoria med koppling till sågverksepoken.

NATURVÄRDEN

Vattenområdet utanför Rö och Vålön är lekrområde för siklöja. Vålångersviken innehåller värdefulla biotoper, sandstrand och bäck. Artrikedomen är stor för såväl kärlväxter, strandskalbaggar som bottenfauna.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller normal skyddsnivå. Potentiellt förorenat område är identifierat i Rö, genom att det gamla sågverket låg här. Vid en exploatering kan krav på markundersökningar komma att krävas. Eventuella markföroreningar måste anmälas till tillsynsmyndigheten och vid behov tas omhand. Ingen översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts men i den södra delen av LIS-området utgörs marken av lerjord. Hänsyn till detta ska tas vid kommande provning. Bedömning av höga vattenstånd i dagens och framtidens klimat har genomförts (SMHI, 2013). Underlaget ska ligga till grund vid kommande dispensprovningar.

Hemsön ligger norr om Härnön i Sannasundet. Från norra sidan har man utsikt över Höga kusten. På Hemsön finns ett flertal nedlagda militära anläggningar från kalla kriget. En av dem är Hemsö fästning, som idag är ett av kommunens mest välbesökta besöksmål. För att möjliggöra för fortsatt utveckling av besöksnäringen på Hemsön anges Dalom som LIS-område, här kan en enklare besöksanläggning utvecklas i samspel med naturen och med hänsyn för platsen värden.

Det finns även möjlighet att utveckla området kring färjeläget för att gynna besöksnäringen. Vid Hultom och Lungö brygga kan gästhamnar med servicefunktioner utvecklas. Områdena anges därför som LIS-områden.

På Hemsöns insida, vid Granudden och Kojbacken finns befintliga bostäder placerade inbäddat i löv- och barrskog. Här finns det ett bebyggelsestryck och en möjlighet att bygga fler bostäder för permanent- och fritidsboende. Området anges därför som LIS-område. Detaljplaner finns för delar av området. Hemsöns närmaste kommundelscentrum är Ålandsbro som ligger femton kilometer bort. På somrarna finns ibland lokal handel på ön.

RIKSINTRESSEN

Området berör riksintresse för totalförsvaret sjöövningssområde, yrkesfiske, sjöfart samt till naturvård Höga kusten. Inget av riksintressenas värden bedöms komma att påverkas negativt av en exploatering i utpekade områden.

INFRASTRUKTUR

Det går en färja mellan Strinningen på fastlandet och Hemsön. Anslutning till LIS-områdena sker med

enskild väg. Områdena omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

Vid Kojbacken finns den så kallade Tolvrösestenen där man enligt tradition ska ha avlagt färjeavgift. Stenen är klassad som övrig kulturhistorisk lämning (RAÄ nr 39, Hemsö socken).

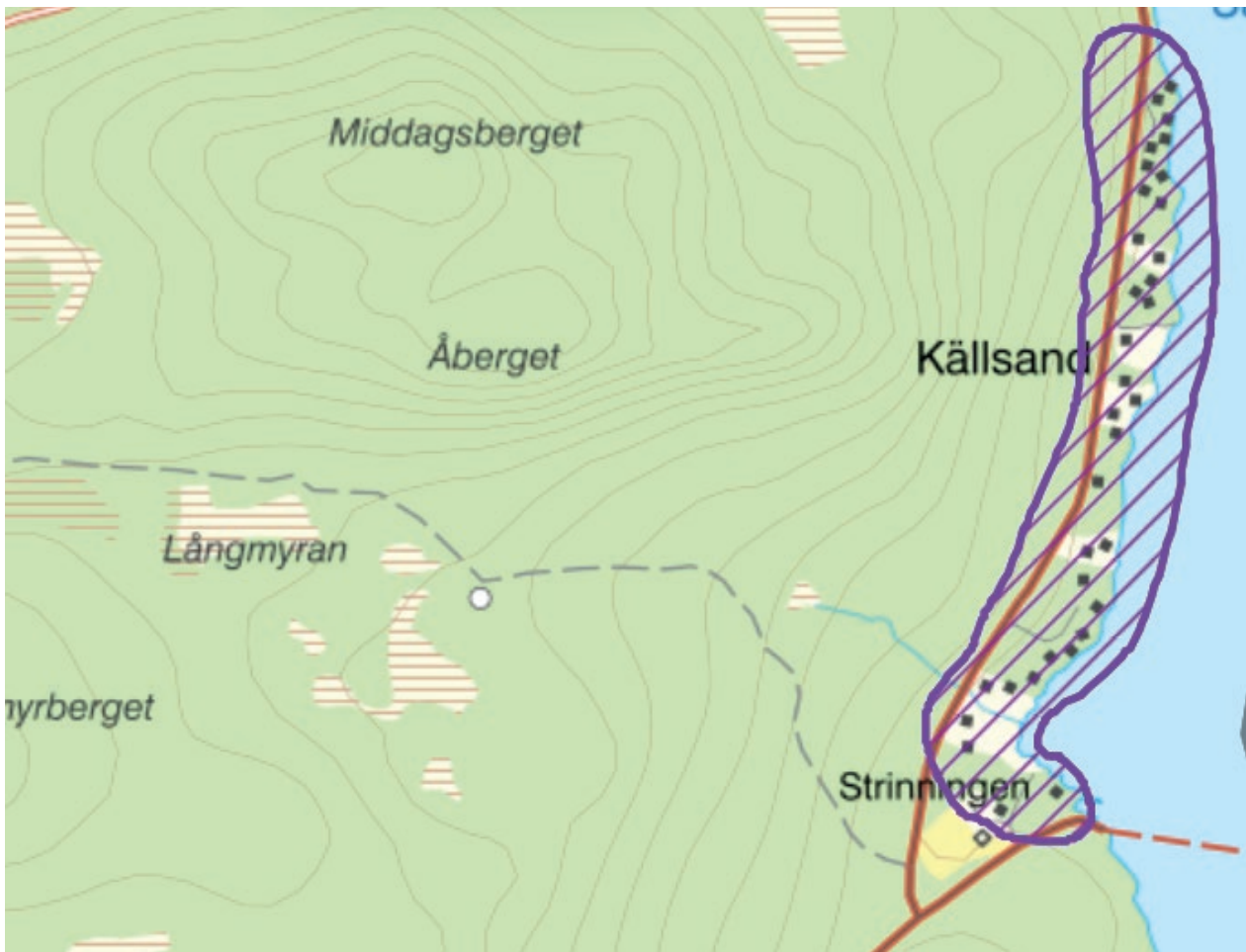
NATURVÄRDEN

Dalomsviken har värdefulla marina värden och biotoper med en artrik kärlväxtflora och ett rikt fågelliv. Exploatering av exempelvis bryggor eller liknande inne i viken ska undvikas. I kommande dispensärenden är det viktigt med biologisk kompetens för att kunna bedöma påverkan på naturvärdena. Klapperfälten vid Kläffsön är karaktäristiska för strandlandskapet och ska bevaras.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller normal skyddsnivå. Potentiellt förorenade område är identifierat vid Lungö brygga, Prästhushamnsvarv och Korvhamns varv. Vid en exploatering kan krav på markundersökningar komma att krävas. Eventuella markföroreningar måste anmälas till tillsynsmyndigheten och vid behov tas omhand. Ingen översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts. Bedömning av höga vattenstånd i dagens och framtidens klimat har genomförts (SMHI, 2013). Underlaget ska ligga till grund vid kommande dispensprövningar. Förutsättning för erosion finns i norra delen av utpekat LIS-område Sannasundet (SGI 2006). Detta ska beaktas i kommande dispensprövning.

Säbrå

Strinningen – Källsand

Strinningen – Källsand ligger vid Sannasundet cirka tio kilometer från Ålandsbro kommunelsentrum. Norr om färjeläget finns en ganska tät bostadsbebyggelse men med möjlighet att bygga enstaka fler för permanent – och fritidsboende. Området anges därför som LIS- område.

RIKSINTRESSEN

Området berör riksintressen för yrkesfiske och sjöfart. Riksintressenas värden bedöms inte komma att påverkas negativt av föreslagen exploatering.

INFRASTRUKTUR OCH KOLLEKTIVTRAFIK

Från E4 går enskild väg ut mot Strinningen. Anslutning till LIS-områden sker med enskild väg. Strinningen ligger i närheten av färjeläget för färjan ut till Hemsön. Från Ulvik till Ålandsbro centrum finns en separerad gång- och cykelbana. Området omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

I söder ligger fornlämningsområde för fornlämning RAÄ nr 44 Säbrå socken, ett gravröse från järnåldern. Vid en byggnation är det viktigt med ett tillräckligt stort avstånd från fornlämningen för dess långsiktiga bevarande. I kommande dispensärenden är det viktigt med arkeologisk kompetens eller motsvarande för bedömning av kulturmiljövärdena.

NATURVÄRDEN

Väster om LIS-området finns ett intressant brandfält.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller normal skyddsnivå. Ingen översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts. Bedömning av höga vattenstånd i dagens och framtidens klimat har genomförts (SMHI, 2013). Underlaget ska ligga till grund vid kommande dispensprövningar.

Flunderviken

I Finsvik ligger Flunderviken cirka åtta kilometer från Älandsbro kommunalscenter. Längs strandområdet finns skogs- och öppen mark blandat med bostäder.

I Finsvik kan det finnas möjlighet att bygga fler bostäder för permanent – och fritidsboende. Området anges därför som LIS-område, sannolikt handlar det i huvudsak om enstaka tillkommande bebyggelse.

I närheten av Flunderviken ligger Vägnön som är en halvö. Vägnön är cirka 7 kilometer från Älandsbro kommunalscenter. Här finns ett populärt besöksmål i form av golfbana med service. På Lustholmen utövar Härnösands segelsällskap verksamhet. För att möjliggöra för exempelvis utveckling av gästhamnen och annan utveckling som kan stärka platsen som besöksmål anges det som LIS-område.

RIKSINTRESSEN

Områdena berör riksintressen för yrkesfiske och

sjöfart. Riksintressenas värden bedöms inte komma att påverkas negativt av föreslagen användning. Områdena omfattas även av riksintresse kulturmiljövård. Här finns fornlämningar från brons och järnålder. Lämningarna visar ett typiskt exempel på en norrländsk kustrossemiljö där landhöjningsprocessen också illustreras.

Riksintressets värde bedöms inte komma att påverkas negativt av föreslagen exploatering. I kommande dispensärenden är det viktigt med arkeologisk kompetens eller motsvarande för bedömning av kulturmiljövärdena.

KULTURMILJÖ

Områdena omfattas av riksintresse för kulturmiljövård. Här finns fornlämningar från brons och järnålder. Det finns dock ingen registrerad fornlämning inom angivet LIS-område. Fornlämningar skyddas genom kulturmiljölagen. Om det påträffas en okänd fornlämning i samband med grävarbeten måste arbetet omedelbart avbrytas och anmälan göras till länsstyrelsen.

NATURVÄRDEN

Området har höga värden för fåglar och är ett lek område för abborre och gädda.

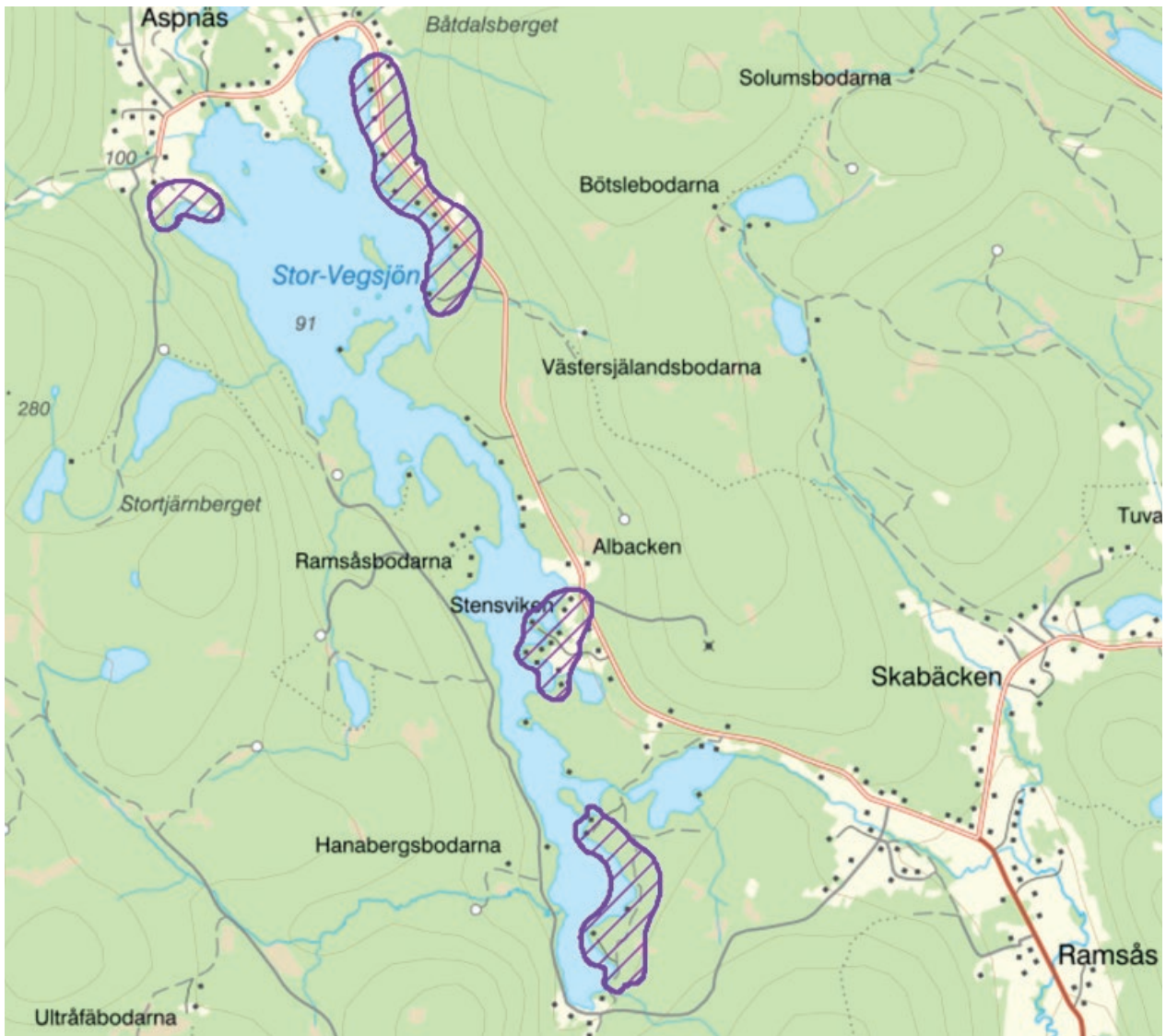
INFRASTRUKTUR

Från E4 går kommunal väg ut mot Vägnön och Flunderviken. Anslutning till LIS-området sker med enskild väg. Det finns en separerad gång- och cykelbana från Ulvik till Älandsbro kommunalscenter. Området omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

Juviken på Vägnön är en relativt instängd vik och det är därför viktigt att begränsa läckage av näringsämnen, partiklar och skadliga ämnen till vattnet. Ingen översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts. För enskilda avlopp gäller normal skydds nivå. Bedömning av höga vattenstånd i dagens och framtidens klimat har genomförts (SMHI, 2013). Underlaget ska ligga till grund vid kommande dispensprövningar.

Stor-Vegsjön

Stor-Vegsjön sträcker sig från Ramsås upp till Aspås. Avståndet till Ålandsbro centrum är som närmast 7 kilometer. I Vegsjöns norra strandområden finns odlingsmark men i övrigt utgörs stränderna i huvudsak av skog. Det finns en relativt spridd och gles bostadsbebyggelse längs sjöns östra sida. Här kan det vara lämpligt att bygga fler bostäder antingen för permanent- eller fritidsboende. Områdena anges därför som LIS-områden.

Vid Vegsjöns norra del ligger Aspås kursgård, nere vid stranden finns en grillplats och bastu. För att möjliggöra för fortsatt utveckling anges området som LIS- område.

INFRASTRUKTUR

Stor Vegsjön ligger längs Ramsåsvägen. Anslutning till LIS-områden sker med enskild väg. Separerad gång- och cykelväg finns från avtagsväg Brovalla till Ålandsbro kommunelsentrum. Området omfattas inte av

kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

Vid Aspås kursgård finns fossil åkermark med röjningsrösen registrerade (RAÅ nr 288 Säbrå socken).

NATURVÄRDEN

Ålandsån är ett värdefullt vattendrag med havsvandrande öring och den hotade flogpärlmusslan. I närheten av Aspås kursgård finns ett naturvårdsobjekt som visar att det finns en grov granskog med inslag av lövträd och gott om lågor i olika nedbrytningsstadier.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller normal skyddsnivå. Det finns en damm mellan Lill Vegsjön och Stor Vegsjön. Dammen är i behov av upprustning. En översiktlig bedömning av förutsättning för ras och skred har genomförts (SGI 2009). Inga restriktioner anges. Potentiellt förorenat område är identifierat i norra delen av sjön.

Åmsjön och Brunnässjön

Åmsjön och Brunnässjön ligger omkring fem kilometer norr om Älandsbro kommunalscenter. Strandområdet utgörs i huvudsak av skogs- och odlingsmark. Det finns en badplats i Åm. Längs Åmsjöns östra sida vid Berge och Brunnäs finns det ett antal fritidshus inom strandområdet. Här kan det vara möjligt att bygga fler bostäder för antingen permanent – eller fritidsboende. Området anges därför som LIS-område.

INFRASTRUKTUR

Åmsjön ligger längs kommunal väg men i närheten av E4. Anslutning till LIS-områden sker med enskild väg. Området omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

Det finns inga kända kulturmiljövärden i området.

NATURVÄRDEN

Det finns inga kända naturvärden i området.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller normal skyddsnivå. Ingen översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts. Avståndet från LIS-området till E4 är som närmast ca 200 meter.

Stigsjö

Gussjön

Gussjön ligger i en dalgång två till tio kilometer norr om serviceorten Brunne. Strandområdet kring Gussjön är i huvudsak skogsmark med odlingsmark på sina håll. Vid stränderna kring Bynäset, Starred och Uland finns det grupper med bostäder, framförallt fritidsboenden. Här kan det vara lämpligt att bygga fler bostäder antingen för permanent- eller fritidsboende. Detaljplaner finns för delar av områdena. Mellan Bölen och Nabben finns ett strandområde som utgörs av skogsmark. Här kan det vara lämpligt att bygga bostäder antingen för permanent- eller fritidsboende. Därför utpekas områdena som LIS-områden.

Gussjönoret är en dansanläggning och ett besöksmål inom Gussjöns strandområde. För att möjliggöra för en eventuell fortsatt utveckling av området anges det som LIS-område.

RIKSINTRESSEN

I Gussjöns utlopp finns riksintresse naturvård, Gådeåns vattensystem. Gådeån är ett lek- och uppväxtområde för havsöring. Även flodkräfta förekommer. I vattensystemet finns även bestånd av flodpärlmussla. För att tillgodose riksintressets värden är det viktigt med en tillräckligt bred skyddszon av träd och annan vegetation längs stranden. I kommande dispensärenden är det viktigt med biologisk kompetens för att kunna bedöma påverkan på naturvärdena.

INFRASTRUKTUR

Gussjön ligger längs Stigsjövägen. Anslutning till LIS-områden sker med enskild väg. Gussjön omfattas delvis av kommunalt verksamhetsområde för vatten. Det finns en kommunal vattentäkt i Starred.

KULTURMILJÖ

I Starred finns två ovanligt välbevarade torp från 1800-talet. Det finns dock inga kända kulturmiljövärden inom LIS-områdena.

NATURVÄRDEN

Se under Riksintressen. I Sörgårdsån finns ett mindre bestånd av den skyddsvärda flodpärlmusslan.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller normal skyddsnivå, förutom vid Starreds badplats där hög skyddsnivå gäller. Ett antal potentiellt förorenade områden är identifierade, dock inte inom angivna LIS-områden. En översiktlig bedömning av förutsättning för ras och skred har genomförts (SGI 2009). Inga restriktioner anges. En översvämningskartering längs Gådeåns vattensystem har genomförts (Länsstyrelsen 2013). Underlaget ska ligga till grund vid kommande dispensprövning.

Långsjön och Brunnesjön

Långsjön och Brunnesjön ligger i en dalgång i kommunens västra del. Mellan tre kilometer väster om Långsjön ligger kommundelscentrumet Brunne. Strandområdet längs sjöarna utgörs i huvudsak av odlingsmark. Här har antalet LIS-områden reducerats efter framtagande av det tematiska tillägget, delvis för landskapets karaktär, den stora andelen jordbruksmark och av skydd för vattenförekomsten.

Vid Brunnesjön ligger Stallarna badplats. Idag finns toalett men ingen övrig service i anslutning till badplatsen. För att möjliggöra för exempelvis en kiosk, omklädningsrum eller liknande utveckling utpekas det som LIS-område.

RIKSINTRESSEN

Långsjön omfattas av riksintresse naturvård, Gådeåns vattensystem. Gådeån är ett lek- och uppväxtområde för havsöring. I vattensystemet finns även bestånd av flodpärlmussla. För att tillgodose riksintressets värden är det viktigt med en tillräckligt bred skyddszon av träd och annan vegetation längs stranden. I kommande dispensärenden är det viktigt med biologisk kompetens för att kunna bedöma påverkan på naturvärdena.

INFRASTRUKTUR

Långsjön ligger längs Stigsjövägen. Sträckan mellan Bondsjö och Brunne anges i ÖP som prioriterad

för utbyggnad av gång- och cykelbana längs det statliga vägnätet. Anslutning till LIS-området sker med enskild väg. Området omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Avloppsreningsverk finns i Skjollsta.

KULTURMILJÖ

Områdena kring sjöarna omfattas av Bevarandeplan odlingslandskap. För att bevara det karaktäristiska odlingslandskapet ska inga bostäder placeras på öppen odlingsmark. I Ultrå finns en kvarnmiljö med kvarn uppförd 1920, mjölnarboställe och dammanläggning. Ovanför Stallarna badplats ligger Stigsjö kyrka.

NATURVÄRDEN

Se under Riksintressen.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

Ytvattentäkten Bondsjön – Långsjön försörjer centrala Härnösand med dricksvatten. Inga LIS-områden föreslås därför inom detta område. För enskilda avlopp gäller normal skyddsnivå inom angivna LIS-områden. En översiktlig bedömning av förutsättning för ras och skred har genomförts (SGI 2009). Inga restriktioner anges. En översvämningskartering längs Gådeåns vattensystem har genomförts (Länsstyrelsen 2013). Underlaget ska ligga till grund vid kommande dispensprövning.

Öjesjön

Öjesjön ligger väster om centralorten Härnösand. Fem till tio kilometer norr om Öjesjön ligger kommunelscentrumet Brunne. Stora delar av strandområdet utgörs av skog. I framförallt de norra och västra delarna av sjön finns det odlingsmark och en relativt gles och spridd bostadsbebyggelse. Vid stränderna kring Vike och Öje finns bostadsbebyggelse. Här kan det vara lämpligt att bygga fler bostäder antingen för permanent eller fritidsboende. Områdena anges därför som LIS-områden.

RIKSINTRESSEN

Öjesjön omfattas av riksintresse naturvård, Gådeåns vattensystem. Gådeån är ett lek- och uppväxtområde för havsöring. I vattensystemet finns även bestånd av flodpärlmussla. För att tillgodose riksintressets värden är det viktigt med en tillräckligt bred skyddszon av träd och annan vegetation längs stranden. I kommande dispensärenden är det viktigt med biologisk kompetens för att kunna bedöma påverkan på naturvärdena.

INFRASTRUKTUR

Anslutning till LIS-områden sker med enskild väg. Området omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

Det finns inga kända kulturmiljövärden i området.

NATURVÄRDEN

Se under Riksintressen. Brånsån skyddas även som naturreservat på grund av ett rikt bestånd av den skyddsvärda flodpärlmusslan.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller hög skyddsnivå. I Öjesjöns utlopp finns en damm. En översiktlig bedömning av förutsättning för ras och skred har genomförts (SGI 2009). Inga restriktioner anges.

Häggdånger

Häggsjön

Häggsjön ligger väster om E4 i kommunens södra del ca 15 km från centralorten. Strandområdet utgörs i stor utsträckning av skogs- och odlingsmark. Längs delar av Häggsjön finns befintliga bostäder. Här kan det vara lämpligt att bygga fler bostäder antingen för permanent- eller fritidsboende. Områdena anges därför som lis-område. Detaljplaner för del av området finns upprättad.

RIKSINTRESSEN

Området ligger i närheten av E4, befintlig järnväg och korridoren för ny järnväg.

INFRASTRUKTUR

Häggsjön ligger i närheten av E4. Anslutning till lis-område sker med enskild väg. Järnvägen ligger strax söder om Häggsjön. Utredningskorridoren för ny järnväg mellan Härnösand och Sundsvall ligger inom samma

område som befintlig järnväg. Regional kollektivtrafik trafikerar E4. Området omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

Det finns inga kända kulturmiljövärden i området.

NATURVÄRDEN

Häggsjön är en sjö med hög grad av naturlighet. I Häggsjöbäcken finns ett svagt bestånd av den skyddsvärda flodpärlmusslan. I kommande dispensärenden är det viktigt med biologisk kompetens för att kunna bedöma påverkan på naturvärdena.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

Avståndet från lis-området till E4 är 400 meter. Till befintlig järnväg är det ca 200 meter. För enskilda avlopp gäller hög skyddsnivå. Ingen översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts.

Sjösjön och Grötsjön

Sjösjön i Häggdångers kommun ligger omkring 10–20 kilometer från Härnösands tätort. I Häggdångers finns en grundskola och en framtida plats för sametablering vid utveckling av kommundelscentrum. På många håll breder sig odlingslandskapet ut längs strandområdet. På den östra sidan, vid Dalsudden finns dock en grupp fritidshus. Här kan det finnas möjlighet att bygga fler bostäder antingen för permanent – eller fritidsboende.

Grötsjöns strandområdet utgörs i huvudsak av skog. På norra sidan finns en badplats. På Grötsjöns södra sida vid Bocknäsudden, Skällom finns ett antal befintliga bostäder, framförallt fritidshus. Här finns förutsättning att bygga fler bostäder antingen för permanent – eller fritidsboende.

Områdena anges därför som LIS-områden.

INFRASTRUKTUR

Anslutning till LIS-områdena sker med enskild väg. Områdena omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

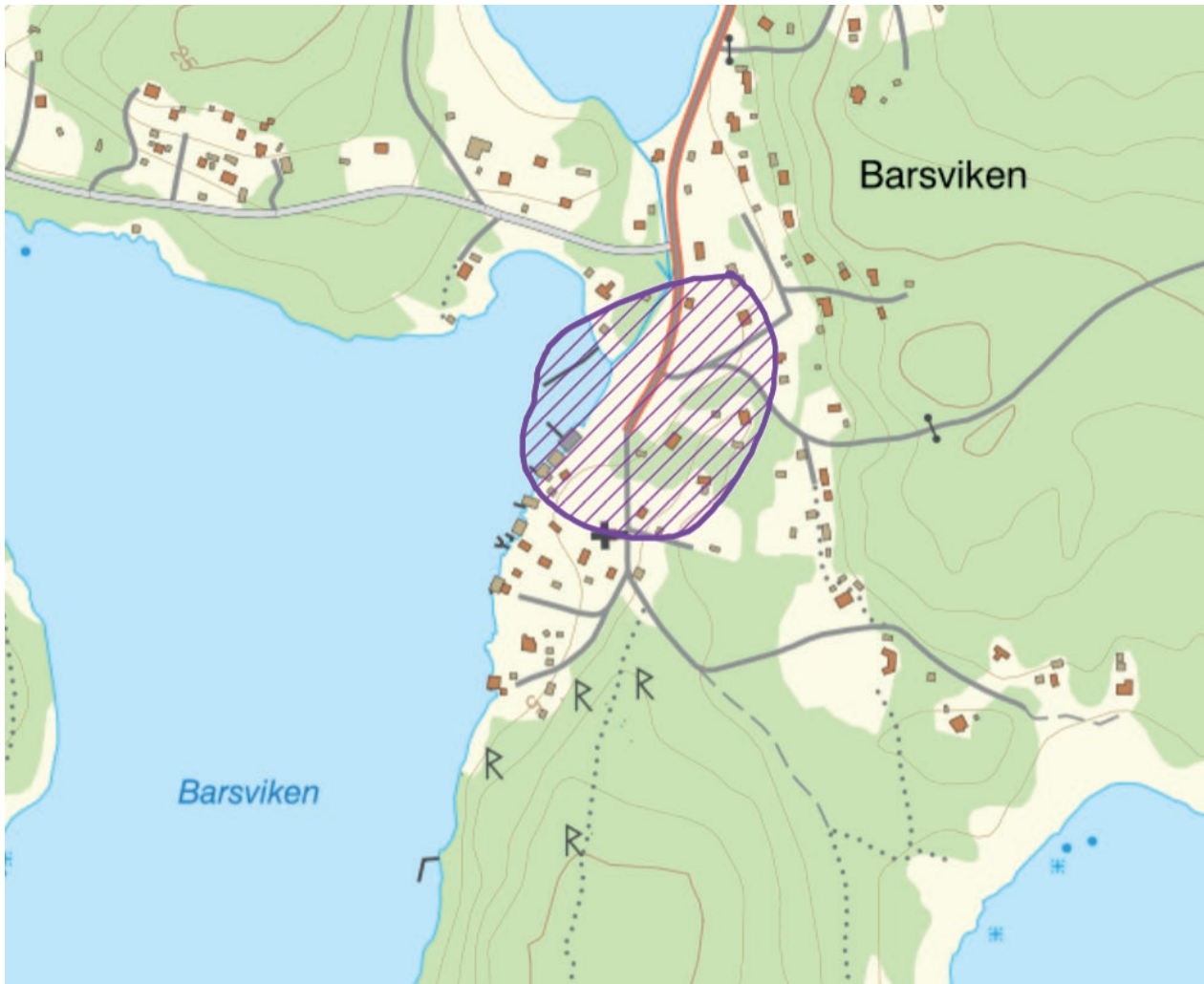
Området Sjösjön omfattas av Bevarandeplan odlingslandskap. För att bevara det karaktäristiska odlingslandskapet ska bostäder inte placeras på öppen odlingsmark. Vid det västra LIS-området finns en övrig kulturhistorisk lämning, färdväg, registrerad. Vid det östra LIS-området finns en husgrund registrerad.

NATURVÄRDEN

Byån är ett oreglerat vattendrag med havsöring. I kommande dispensärenden är det viktigt med biologisk kompetens för att kunna bedöma påverkan på naturvärdena.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller hög skyddsnivå. En översiktlig bedömning av förutsättning för ras och skred har genomförts (SGI, 2009). Inga restriktioner anges.

Barsviken

Barsviken ligger i kommundelen Häggdångers södra del. Avståndet till Härnösands tätort är cirka 20 kilometer, till ett potentiellt framtida kommundelscentrum vid skolan är det 5 kilometer. Strandområdet utgörs i stor utsträckning av sand och klippållar med barrskog bakom. För att möjliggöra för ett strandhugg/gästhamn/friluftssändamål eller liknande utveckling utpekas Barsviken som LIS-område. Området ska inte bebyggas med bostäder. I närheten ligger Skarpudden som är ett av kommunens populära friluftsområden.

INFRASTRUKTUR

Från E4 går enskild väg till Barsviken. Anslutning till LIS-område sker med enskild väg. Området omfattas inte av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

KULTURMILJÖ

Här finns bland annat ett fiskeläge från 1500-talet och ett kapell från 1700-talets början. Skarpudden är ett

fornlämningsområde med gravrösen från brons- och järnåldern. Vid utveckling av området ska värdena skyddas och byggnadsantikvarisk eller likvärdig kompetens användas.

NATURVÄRDEN

Skarpudden, Sandstensfjärden och Malviken är utpekade som område med mycket höga naturvärden. I de grunda havsvikarna finns många intressanta kärlväxter och bottenfauna. På Skarpudden finns hällar, strandmalar och orörd hällmarktallskog. Sandstensfjärden med dess öar innehåller ett rikt fågelliv. Dessa ska värnas vid utveckling av platsen.

RISK, SÅRBARHET OCH HÄLSA

För enskilda avlopp gäller normal skyddsnivå. Potentiellt förorenat område är identifierat vid Barsviks varv. Ingen översiktlig geoteknisk undersökning har genomförts. Bedömning av höga vattenstånd i dagens och framtidens klimat har genomförts (SMHI, 2013). Underlaget ska ligga till grund vid kommande dispensprövningar.

Härnösands
kommun